

KATALOG ZNANJ ZA POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

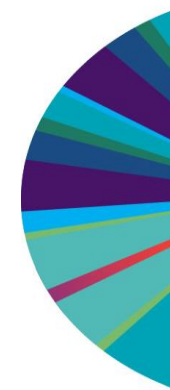
- **SPI – Družboslovje**
- **NPI – Družboslovje in naravoslovje**

Področje sociologija

Študijsko srečanje za učiteljice in učitelje

Dr. Suzana Košir, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta
Ljubljana, 20. 8. 2025

Teme v prenovljenem KATALOGU ZNANJ – področje sociologije

SPI

1. Družboslovje 7: Življenje v skupnosti

- Izzivi sobivanja v družinah
- Socializacija od otroštva do starosti
- Vloga družine medijev in religije

2. Družboslovje 8: Povezanost in različnost pri sobivanju

- Družbena stratifikacija in neenakosti v sodobnih družbah
- Kultura sobivanja

3. Družboslovje 9: Družba in demokratično sodelovanje

- Družba in demokratično sodelovanje

NPI

1. Življenje v skupnosti

- Socializacija od otroštva do starosti
- Vloga družine medijev in religije

2. Povezanost in različnost pri sobivanju

- Družbena stratifikacija in neenakosti v sodobnih družbah
- Kultura sobivanja

3. Družba in demokratično sodelovanje

- Družba in demokratično sodelovanje

NOVI KATALOG

SOCIOLOGIJA JE PRECEJ RAZŠIRJENA IN USMERJENA V KOMPETENCE ZA 21. STOLETJE:

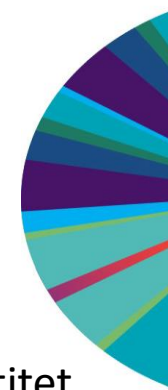
- še vedno so prisotni klasični pojmi (socializacija, družina, religija, vrednote, norme),
- dodano: **kritična presoja medijev**, analiza **informacijske družbe**, vloga medijev pri oblikovanju mnenj in identitet,
- spodbujanje **demokratske participacije**, kulturni dialog, razumevanje različnih kultur in ver,
- praktične dejavnosti: **simulacije, debate, projekti**, kjer dijaki uporabljajo sociološke koncepte v realnih situacijah,
- povezovanje z drugimi področji (zgodovina, geografija, naravoslovje),
- večji poudarek na **aktualnih družbenih problemih** (neenakosti, migracije, globalizacija, digitalna družba, UI).

Poudarek je na kritičnem mišljenju, aktivnem državljanstvu, povezovanju s sedanostjo - aktualizacija in ne le na razlagi pojmov.

Glavna razlika:

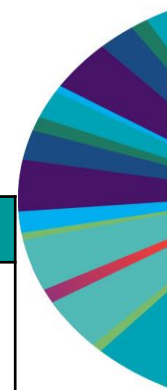
Prejšnji (trenutni) katalog → bolj **opisno in faktografsko** (definicije, naštevanje, razlage).

Novi katalog → bolj **kritično, reflektivno in kompetenčno naravnano** (analiza, presoja, vrednotenje, povezovanje z aktualnimi pojavi in lastnim življenjem).

NOVI KATALOG

Področje	Prejšnji (še aktualni) katalog	Novi katalog
Socializacija	Razumevanje osnovnih dejavnikov (družina, šola, religija, mediji).	Poleg klasičnih dejavnikov dodan poudarek na digitalnih skupnostih, medijih in informacijskem vplivu.
Družbene skupine in identiteta	Analiza skupin, narodov, nacionalizma, predsodkov.	Večji poudarek na kulturnem dialogu, multikulturalizmu, medkulturnih odnosih.
Družbena neenakost	Stratifikacija (spol, starost, razred), revščina, socialna država.	Še vedno prisotno, a razširjeno z globalnimi neenakostmi , trajnostnim razvojem in vplivom globalizacije.
Mediji	Občasno omenjeni kot dejavnik socializacije.	Posebno poglavje: kritična presoja medijev in vpliva informacij - UI.
Izvedba	Klasična izvedba, delo z viri.	Aktivno učenje: debate, projekti, simulacije, raziskovalno delo.
Usmeritev	Bolj teoretična in faktografska.	Bolj kompetenčna in praktična , povezana z aktualnimi problemi in življenjskimi situacijami.

KLJUČNE KOMPETENCE ZA 21. STOLETJE (PO OECD, UNESCO, EU OKVIRJIH)

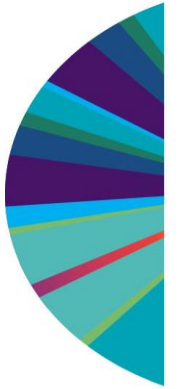
1. Kognitivne kompetence (učenje in mišljenje)

- **Kritično mišljenje** – sposobnost presoje informacij, razlikovanja med dejstvi in mnenji.
- **Kreativnost in inovativnost** – iskanje novih rešitev, fleksibilno razmišljanje.
- **Sposobnost reševanja problemov** – analiza kompleksnih izzivov, oblikovanje rešitev.
- **Učenje učenja (metakognicija)** – samorefleksija, sposobnost učenja iz napak.

2. Komunikacijske in sodelovalne kompetence

- **Komunikacija** – jasna in učinkovita izmenjava informacij (pisno, ustno, digitalno).
- **Sodelovanje in timsko delo** – skupinsko reševanje problemov, spoštovanje različnih perspektiv.
- **Medkulturna kompetenca** – razumevanje in sprejemanje kulturnih razlik.
- **Državljska in socialna odgovornost** – aktivno sodelovanje v skupnosti.

KLJUČNE KOMPETENCE ZA 21. STOLETJE (PO OECD, UNESCO, EU OKVIRJIH)

3. Digitalne kompetence

- **Digitalna pismenost** – uporaba digitalnih orodij za iskanje, ustvarjanje in deljenje znanja.
- **Medijska pismenost** – kritično razumevanje medijev, prepoznavanje lažnih novic, manipulacij.
- **Varnost na spletu** – odgovorna uporaba digitalnih tehnologij.

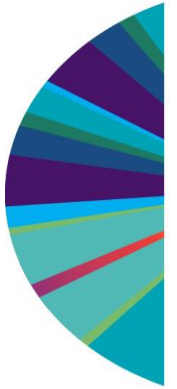
4. Osebne in poklicne kompetence

- **Samoiniciativnost in podjetnost** – sposobnost načrtovanja, vodenja projektov, inoviranja.
- **Prilagodljivost in odpornost** – soočanje s spremembami in izzivi.
- **Etično odločanje** – odgovorno ravnanje do ljudi, družbe in okolja.
- **Skrb za zdravje in dobrobit** – fizično in duševno zdravje, ravnotežje med delom in prostim časom.

5. Trajnostne kompetence

- **Razumevanje trajnostnega razvoja** – ekološka pismenost, zavedanje omejenosti virov.
- **Globalna zavest** – razumevanje svetovnih problemov (podnebne spremembe, migracije, neenakosti).
- **Odgovornost do prihodnjih generacij.**

USMERJENO (PARALELNO) RAZMIŠLJANJE – DE BONO

De Bono - ŠEST KLOBUKOV RAZMIŠLJANJA – USMERJENO (PARALELNO) RAZMIŠLJANJE

Kakšna je moja moč v posameznem klobuku?

Postavljanje vprašanj:

- Kaj vemo?
- Kaj moramo vedeti
- Kako bomo pridobili informacije?

Izražanje čustev

- Kakšni so tvoji občutki?

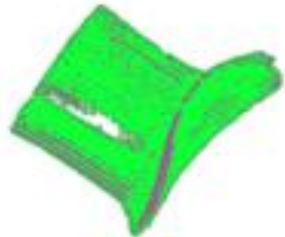
Ocenjevanje

- Kakšne so težave in slabosti?

Optimističnost

- Kakšne so prednosti in priložnosti?

Kreativnost

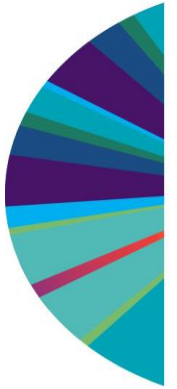
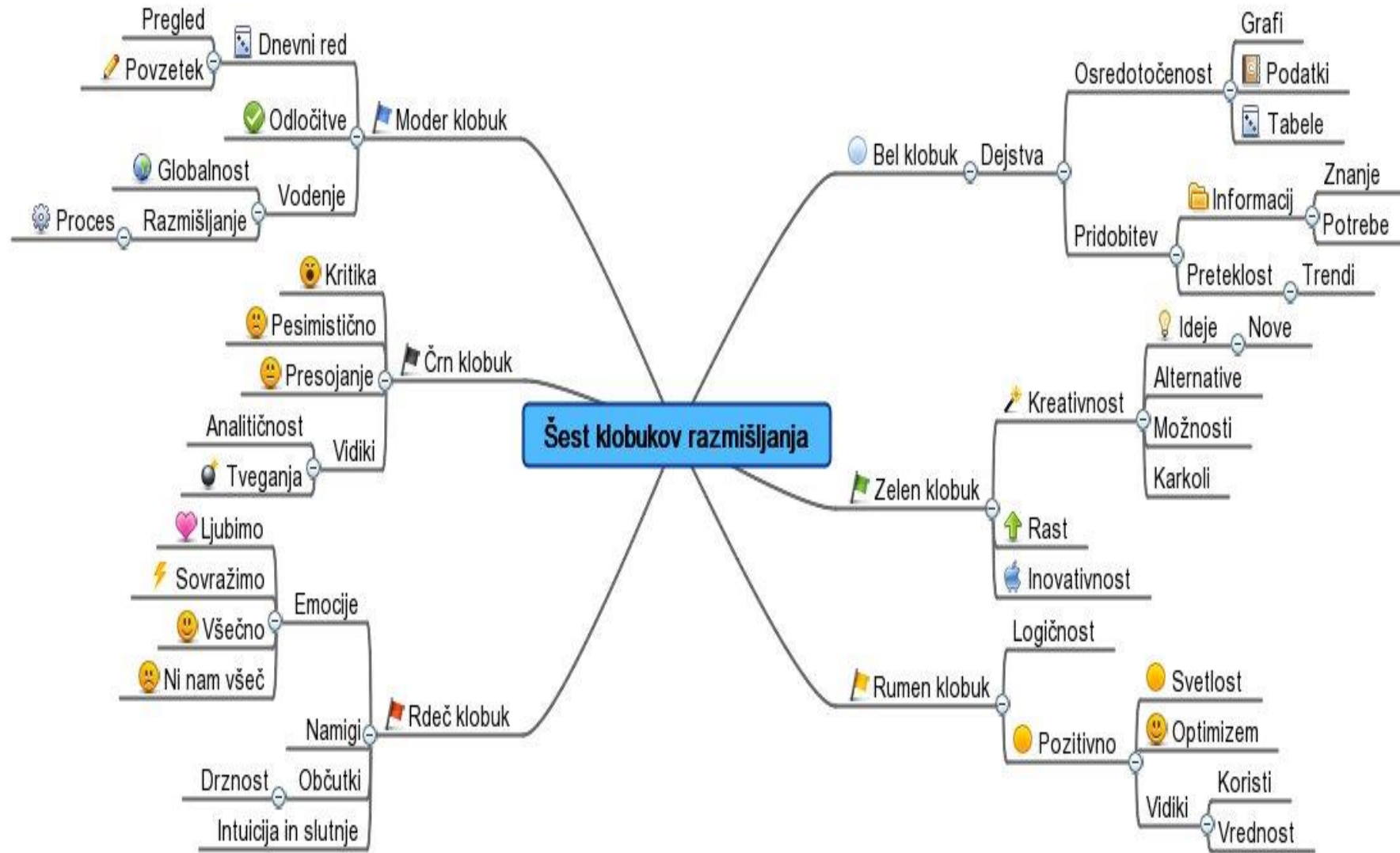
- Nove ideje?
- Nove priložnosti?
- Kako jih lahko izboljšamo?

Razmišljanje o razmišljanju

- Kaj smo se naučili?
- Kako naprej?

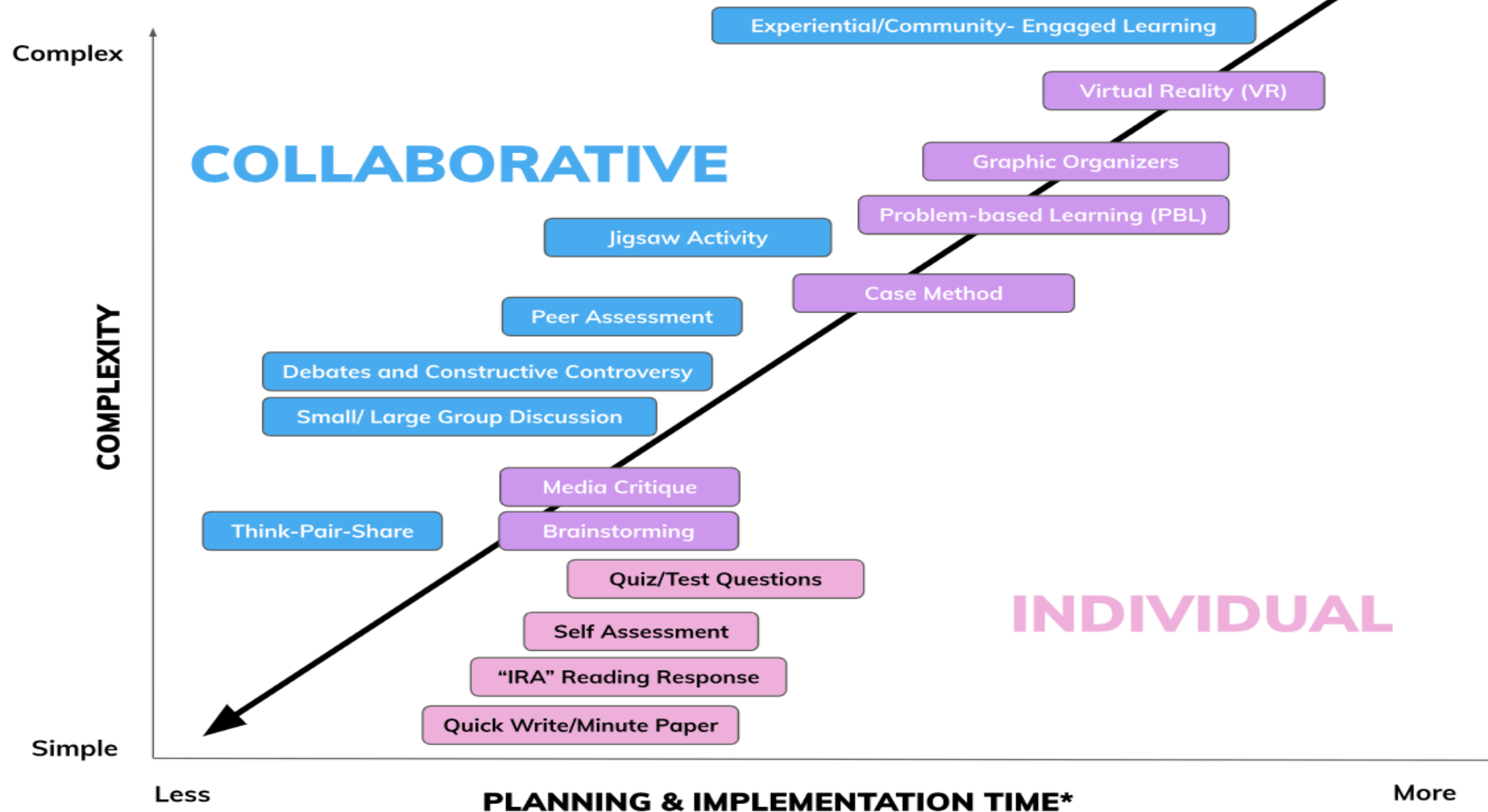
USMERJENO (PARALELNO) RAZMIŠLJANJE – DE BONO

Didaktična priporočila predmeta

Active Learning Strategies - A Continuum for Exploration

These are illustrative examples, not a comprehensive list

*The larger your class, the longer the planning and implementation time

Slika 1: GRAFIČNI PRIKAZ AKTIVNIH METOD UČENJA

